

Spørsmål 197 (2024) fra Simon Nordanger (SP): Oppfølging av driveplikt

Til: Kommunedirektøren
Fra: Simon Nordanger (SP)

Dato: 07.10.2024
Saksnr: 24/00101-197
Deres ref:

I spørsmål [111](#) fra 2023 stilte jeg spørsmål om driveplikten på matjord og fikk blant annet følgende svar på mine spørsmål.

Opprettholdes driveplikten på alle fulldyrkede, overflatedyrkede arealer og innmarksbeiter i kommunen i dag?

Svar: *Nei*

Om ikke driveplikten er opprettholdt, hvilke tiltak vil kommunedirektøren gjøre for å tilse at dette blir oppfylt?

Svar: *Landbrukskontoret planlegger å gå gjennom alle registrerte dyrka/dyrkbare areal. Første trinn er kontakt med eierne av dyrka/dyrkbare areal for å få oversikt over faktiske forhold samtidig med en orientering om driveplikten. Foreløpig oppstart er i løpet av 2024.*

I mitt spørsmål [174](#) fra 2024 får jeg et lengre svar, men det fremgår at kommunen ikke gjennomfører en kartlegging av faktiske forhold i jordbruket.

<<Kommunen følger opp melding og tips om brudd på driveplikt, men det er ikke foretatt noen særskilt kartlegging utover dette.>>

<<Når vi får tips og meldinger om brudd på driveplikten, følger vi opp.>>

I rundskriv M-1/2021 punkt 7.5.1 fra Landbruks- og matdepartementet fremgår det, presisert av departementet at kommunen har tilsynsplikt og skal tilse at driveplikten blir opprettholdt. Kommunen er og ansvarlig for å iverksette tiltak når driveplikten ikke blir opprettholdt. Regjeringen publiserte en rapport i 2023 om kartlegging av kommunenes oppfølging av driveplikten. Der fremgår det at oppfølgingen av kommunenes tilsynsmyndighet ikke følges opp av kommunene etter lovens intensjon.

1. Mener kommunedirektøren at kommunens oppgave som tilsynsmyndighet er fulgt opp, om så hvordan?
2. Foreligger det dokumenterte avtaler om bortleie av drivepliktig jord hos landbrukskontoret slik det kreves og følges disse opp av landbrukskontoret?

Kommunedirektør

Politisk sekretariat

Organisasjonsnummer
921234554

Postadresse
Postboks 7500
3008 DRAMMEN

Besøksadresse

Telefon +4732040000
kommunepost@drammen.kommune.no

3. Kommunedirektøren svarte tydelig nei i 2023 på spørsmålet om driveplikten var opprettholdt i kommunen. Har kommunen gjort tiltak ovenfor de landeierne det gjelder? Om ikke hvorfor? Om kommunedirektøren har gjort tiltak, er driveplikten opprettholdt pr. dags dato?
4. Kommunedirektøren svarte i 2023 at det var planlagt et registreringsarbeid i forbindelse med kartlegging av matjord og oppfølging av driveplikten i kommunen ila 2024. Nå svarer kommunedirektøren i 2024 at dette arbeidet ikke er igangsatt av landbrukskontoret og at arbeidet heller ikke er planlagt. Mener kommunedirektøren at det ville være av interesse for kommunestyrets representanter å få informasjon om at dette arbeidet ikke følges opp slik det tidligere ble informert om av kommunedirektøren, at det skulle følges opp?

23. mars 2022 mottok landets kommuner et brev fra statsråd Borch med en oppfordring til igjen å sette fokus på matproduksjon og vern av matjord. Dette pga. behovet for styrket selvforsyning, og hensynet til den lave andelen matjord og den politiske situasjonen i verden.

Igen 22.januar 2024 sendte Landbruks- og matdepartementet ut et brev adressert landets kommunestyrerepresentanter (uten at dette er videresendt av kommunedirektøren). Hvor det tydelig presiseres viktigheten av opprettholdelse av drift og vern av matjord i kommunene. Ikke overaskende av samme grunn som i 2022 da situasjonen om noe har blitt mer utfordrende.

5. Er det slik at kommunedirektøren har avlyst det varslede kartleggingsarbeidet som følger av kommunens lovpålagte tilsynsplikt jf. § 19 i jordloven, dette til tross for henstillingen fra departementet og statsråden om å følge opp ivaretagelsen av matjord? Om så hvorfor?
6. Hvordan tenker kommunedirektøren å utøve kommunens tilsynsplikt uten en kartlegging i kommunen, da kommunedirektøren tidligere har svart ut i formannskapet at man ikke innehar en fullstendig oversikt over driftsstatus og de faktiske forhold?

Ber om at spørsmålet besvares punktvis.

Svar

1. Mener kommunedirektøren at kommunens oppgave som tilsynsmyndighet er fulgt opp, om så hvordan?

Svar: Landbrukskontoret er godt kjent med rundskriv M-2/2021 og følger opp oppgaven som tilsynsmyndighet så godt som mulig, innenfor de rammene vi har på Landbrukskontoret i dag. Oppgaven følges opp som beskrevet i forrige svar, ved tilsyn og oppfølging av saker som meldes inn eller oppdages ved kontroll/befaringer. Landbrukskontoret har i år satt større søkelys på problemet gjennom å etterspørre og informere om driveplikten ved behandling og kontroll av søknader om produksjonstilskudd, søknader om konsesjon, deling og omdisponering, og gjennom uttalelser i plan- og byggesaker.

2. Foreligger det dokumenterte avtaler om bortleie av drivepliktig jord hos landbrukskontoret slik det kreves og følges disse opp av landbrukskontoret?

Svar: Når landbrukskontoret mottar meldinger om bortleie av jordbruksareal, tar kommunen stilling til om leiekontrakten oppfyller vilkårene for bortleie. Landbrukskontoret erfarer imidlertid at grunneiere av jordbruksareal vegrer seg for å inngå slike avtaler, noe som gjør det krevende både å pålegge avtalene og påse at de blir fulgt som avtalt. For søknader om areal- og kulturlandskapstilskudd stilles det ikke krav til skriftlige leieavtaler, derfor er det sannsynlig at

det drives jord flere steder, uten at det foreligger skriftlige avtaler. Dette er en problematikk som det er krevende for kommunen å få oversikt over på nåværende tidspunkt.

3. Kommunedirektøren svarte tydelig nei i 2023 på spørsmålet om driveplikten var opprettholdt i kommunen. Har kommunen gjort tiltak ovenfor de landeierne det gjelder? Om ikke hvorfor? Om kommunedirektøren har gjort tiltak, er driveplikten opprettholdt pr. dags dato?

Svar: Det jobbes kontinuerlig med problemstillingen og landbrukskontoret følger opp kravet så godt som mulig med de ressursene kontoret har. Det er per dags dato to saker under behandling som gjelder brudd på driveplikt.

4. Kommunedirektøren svarte i 2023 at det var planlagt et registreringsarbeid i forbindelse med kartlegging av matjord og oppfølging av driveplikten i kommunen ila 2024. Nå svarer kommunedirektøren i 2024 at dette arbeidet ikke er igangsatt av landbrukskontoret og at arbeidet heller ikke er planlagt. Mener kommunedirektøren at det ville være av interesse for kommunestyrets representanter å få informasjon om at dette arbeidet ikke følges opp slik det tidligere ble informert om av kommunedirektøren, at det skulle følges opp?

Svar: Kartlegging av driveplikten i Drammen kommune er et arbeid som krever mye tid og ressurser. Det er igangsatt virkemidler for å informere om driveplikten og så godt som mulig følge opp dette i forbindelse med saksbehandlingen.

Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) har utarbeidet kartdata som hjelper kommunen i arbeidet, likevel må alt av areal gjennomgås, det må skrives rapporter og grunneiere må informeres. Det som imidlertid er det mest ressurskrevende arbeidet, er tilsyn og videre oppfølging i etterkant, noe landbrukskontoret på nåværende tidspunkt ikke har ressurser til å kunne gjennomføre.

5. Er det slik at kommunedirektøren har avlyst det varslede kartleggingsarbeidet som følger av kommunens lovpålagte tilsynsplikt jf. § 19 i jordloven, dette til tross for henstillingen fra departementet og statsråden om å følge opp ivaretagelsen av matjord? Om så hvorfor?

Svar: Kommunedirektøren har ikke avlyst arbeidet, men med dagens ressurser har det ikke vært mulig å starte opp et kartleggingsarbeid som forespeilet i 2023. Det er imidlertid, som nevnt over, igangsatt virkemidler for å informere om driveplikten og følge opp denne i saksbehandling og ved meldinger om mislighold.

6. Hvordan tenker kommunedirektøren å utøve kommunens tilsynsplikt uten en kartlegging i kommunen, da kommunedirektøren tidligere har svart ut i formannskapet at man ikke innehar en fullstendig oversikt over driftsstatus og de faktiske forhold?

Svar: Kommunedirektøren er klar over ressursituasjonen på landbrukskontoret, og har på bakgrunn av dette satt i gang en utredning av et mulig interkommunalt samarbeid på landbrukssiden. Dette kan på sikt bidra til å kunne sette større fokus på kartleggingsarbeidet.